

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (L20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A vasuti minisztérium.

Budapest, augusztus 15.

Néhány hét előtt lapunkban is megjelent az a hír, hogy kormányunk a kereskedelemügyi minisztériumnak kettéválasztását vagyis egy külön vasuti minisztérium felállítását tervezi. Azóta a napisajtó már részletebben is foglalkozott ezzel a kérdéssel, mely, úgy látszik, ha nem is közvetlen a közel jövőben, de nem is a nagyon messze jövőben valósul meg. Ha azokat az okokat keressük, melyek a szóban levő reformot előidézték, nem szabad arról elfeledkeznünk, hogy nálunk épp úgy, mint más államokban a militarizmus az állam-élet minden ágát döntően befolyásolja. A mi évszázadunkban a háborúk helyett a háborúra való előkészületek izgatják a népet. Az államok vagyona, a technikai haladás, a közigazgatási szervezet mindenekelőtt a véderő szolgálatában áll. Ez bizony több mint egy okból sajnálatos, de az idő árja ellen nemcsak az egyén, hanem az egyes állam is hiába küzd, ez a folyam visz bennünket és örülünk rajta, ha legalább sikerül hajónkat a zúgó vizeken kormányozni, hogy neki nem megy a sziklának. Végre a fegyveres béke csak pénz-áldozatokba kerül, de vérünket nem követeli, így hát a háborúnak ez a modern szurrogátuma még mindig tűrhetőbb, mint maga a háború.

A külön vasuti minisztérium felállításának tervében is a katonai szempontoknak jut a főszerep. Igaz ugyan, hogy ennek a szakminisztériumnak a létrehozatala a közigazgatás tekintetében szintén haladást jelent. A magyar királyi államvasutak mostani rendszere a vasutaknak óriás módon kifejlődött hálózatához képest rendkívül nehézkes: a kereskedelemügyi minisztérium kormányoz, a

vasuti igazgatóság parancsol, a vasuti üzletvezetőségek végrehajtanak. De a kereskedelemügyi minisztérium egyszerre több hajót kormányoz, a kereskedelem hajóját is, a közlekedés hajóját is; a vasuti igazgatóság parancsol ugyan, de szava könnyen elhangzik a kilenc üzletvezetőség óriási területén és az utóbbiaknak önállósága ugyan nincsen, de terjedelmük, mint rendszeresített hatáskörük tulságosan nagy ahhoz, hogy csak végrehajtó fórumok legyenek. Így tehát az ut a kormányzás helyétől kezdve lefelé egészen a végrehajtó fórumig nagyon hosszú, ezen ut mentén az írásbeli munkák mint nehezen legyőzhető akadálytömeg torlódnak össze és az igazgatás ennek folytán hosszadalmasan, de e mellett nem elég precízen folyik. Kétségtelen, hogy egy vasuti minisztérium, mely kizárólag közlekedési ügyekkel foglalkozik és közvetlen alája rendelt önálló vasuti igazgatóságokkal áll kapcsolatban, az ügyeknek gyorsabb, precízebb elintézését ígérhetné. Ez a minisztérium csak egy hajót fog kormányozni, a mostani második forum, a jelenlegi igazgatóság teljesen elesik, az üzletvezetőségek helyett önálló vasuti igazgatóságok parancsolnának is, végrehajtanának is. Csakhogy ezek a szempontok magukban véve még sem lettek volna elég erősek a szóban levő reformot kikényszeríteni, mert a jelenlegi rendszernek mégis megvannak a maga előnyei is. A közlekedés közvetlenül a kereskedelem szolgálatában áll. A vasuti sin nem cél, hanem eszköz. Egészen természetes állapot, hogy a kereskedelem ügyének vezetője a közlekedési ügyeket is vezeti. A kereskedelemügyi miniszter egyszerre két hajót kormányoz ugyan, de ez a két hajó két összekötött tutaj, mely egymás mellett ugyanazon az uton halad. A jelenlegi egységes vasuti

igazgatóság is jobban felel meg centralisztikus hajlandóságainknak, mint több önálló ilyen igazgatóság s így a vasutak jelenlegi rendszerének még számos hivatott, meggyőződött híve van. De most beleszót a dologba a katonai szempont és határozott követelésekkel lépett fel.

Hogy megértsük a katonák e kérdésbe való beavatkozásának súlyát, arra a fontos szerepre kell gondolnunk, melyet a vasutak egy modern háborúban hivatva vannak teljesíteni. Ez a szerep oly fontos, hogy határozottan lehet állítani: a vasutak célszerű segítségével nélkül ma egyáltalában lehetetlen háboruszkodni, vagyis oly állam, melynek vasuti berendezései nem felelnek meg a stratégiai követeléseknek, már a háború előstadiumában, mozgósításkor, oly hátrányban van, hogy a hadjáratot majdnem elveszítette, még mielőtt hadserege felvonult. Hogy a dolog tényleg így áll, arról tanuszkodik a német-francia háború is, melynek kezdetén a németek, vasutainak szorgosan, tervszerűen előkészített közreműködésénél fogva véderőjüket sokkal hamarabb birták az ország határain összegyűjteni, mint a franciák és így az első döntő sikereket is aratták. Tanuszkodnak továbbá az 1889. évi események is, mely évből a háború már igen közelről fenyegetett bennünket és talán csak azért nem tört ki, mert sem mi, sem az oroszok még nem rendelkezünk egy tervszerűen kiépített és a katonai igények szerint berendezett vasuti hálózat fölött.

A vasut háború esetén a véderőnek oly fontos eszköze, mint az ágyú, vagy a puská. Ez az axioma megmagyarázza az érdeklődést, melylyel a katonai körök, első sorban a közös hadügyminiszterium a hazai vasutak szervezése és berendezés iránt viseltetnek. A hadügyminisztérium azt véli, hogy a vasuti

TÁRCA

A tett embere.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Johan de Meester.

Kicsi korában ott játszott az apja dolgozószobájában, a patika mögött. Mindenféle gyógyfüvek illatoztak ott, amelyek gyakran játékszerűen is szolgáltak neki. És ott kószált mindig a bizonytalan félhomályban egy fiatal macska és azzal is eljátszadozott sokszor. A macska jó kis állat volt és André el volt ragadtatva, mikor látta. Ha pedig a macska, ami olykor megesett, este, sőt éjszaka is, a szabadban maradt, akkor André keservesen sirt kis ágyacskájában, amíg csak fáradtan el nem aludt, mert sajnálta a cicát és félt, hogy poruljárhat künn az utcán éjszaka. Mindazonáltal játék közben ő is megkínózta alkalomadtán, s akkor a kis állat haragos lett és karmolta, vagy úgy tett, mintha harapni akarná, s könnyű szökéssel eliramodott. Az ilyen pillanatokban mély gyűlöletet érzett a macska iránt. Hajszolni kezdte, s ha elérte, mindaddig verte, míg az anyja, vagy a szolgáló el nem tiltotta.

Egyszer délen, mivel a cicá nem akart játszani vele, egy vödör forró vízzel öntötte le. E közben a maga ballábát is leforrázta, de ezt senkinek sem árulta el.

A katonai iskolában simán átesett az első vizsgálaton, de aztán elmaradt és sehogy sem tudott előrejutni. Bizonyítványában mindig csak ez állt: elégtelen, rossz, elégtelen. Sokszor megbüntették, a második vizsgálaton kétszer megbukott és akkor ki kellett maradnia az iskolából. Az apja boldogtalan volt e miatt, főként mivel minden pénzáldozata kárba veszett. André pedig

mint közönséges káplár Tonkinba ment. Nagyon mozgalmas időkben érkezett éppen oda, kitűnően viselte magát s két hónap múlva előléptették. Mindig elüljárt a csatatűzben, fegyverszünet idején pedig acél akaraterejével és fáradhatatlan buzgóságával tűnt ki.

— Hiába, már én csak nem tudok veszteg maradni s leekét magolni — írta egyszer egyik pajtásának, akivel még a katonai iskolában járt együtt, — én már csak a tett embere vagyok.

Egyszer súlyos sebet kapott a lábán s akkor lovagi rangra emelték. Hanem a kórházban senkinek állhatta ki. A sebe, úgy látszott, sohasem gyógyul meg, mintha csak egész teste sínlődésnek indult volna. Gyuladt szemmel, ugyszólván mint nyomorék került vissza Párisba, az apjához.

Sokáig tartott, míg a katonai hivatalban elhatározták, mitévők legyenek vele. A zsoldját továbbra is megkapta, de semmi foglalkozása nem volt. Megint az apjánál lakott és szegénylenni kezdte magát. Minden délen trierac-ot játszott egy nyugalmazott ezredessel a kávéházban, amely szemben volt a patikával, este pedig újságot olvasott, ugyancsak a kávéházban. Majd megismerkedett egy kis kokottal és beleszeretett.

Azontul ritkábban ment a kávéházba, hogy a pénzt annak a számára takarítsa meg. Az ezredes dühöngött ellene. Apjának azt hazudta André, hogy a zsoldja késik, a pénznek azt a felét ugyanis, amelyet a kocsitért adott az apjának, ezentul szintén a leányra költötte.

A pénzét lövésznyen, hírhedt játékbarlangokban kockáztatta és vesztett mindig. Kolesónöket kért a barátaitól és rokonaitól, az erszénye mindig üres volt. Ezenközben a környezete várta, hogy mire szánja magát jövőjére nézve. Nem igen kerülgették a dolgot, hogy utjokban van és érthetően tudtára adták, hogy hajlandók volnának őt valami polgári állásba beleszerezni, ha a szol-

gálatot odahagyja. Ezt a segítséget azonban nem fogadta el. Ha így bánnak vele, majd csak megtalálja ő az utját maga. Megint ki akart vándorolni, ezuttal nyugatra, Argentiniába. Sokat ígérő prospektusokból megtudta, hogy milyen előnyös egyedlen fillér nélkül Argentiniába menni. Nagyon sokat olvasott arról a vidékről. Mert mindig olvasott. Azokban a hosszú órákban, amelyeket kedvesétől elváltan kellett töltönie, regényeket olvasott, kötetenkint egy soujával egy homályos kölcsönkönyvtárból, amely még sötétebb volt apja patikájánál is. Gyilkossági históriákat olvasott. Anynyira, hogy egészen komolyan maga is valami gyilkosságot kezdett tervelni.

De hát kit gyilkoljon meg? És hol? Milyen módon? Sokat töprengt ezen, mikor céltalanul ödöngött az utcákon, foglalatosságuk után siető férfiak és asszonyok között.

Ezen töprengett, amikor némán és mozdulatlanul várakozott a katonai hivatalban, jól tudván, hogy így fognak szólni megint hozzá:

— Jöjjön megegyeszen!

Ezen töprengett, mikor a kedvese ott aludt mellette mély lélegzettel, elfordulva tőle, miután egész este a szegénységükön veszekedtek. És mikor a töprengésbe, a soha véget nem érő töprengésbe szinte belebutult, akkor késő délután, absinthjét szüresölgetve, végre eltökélte magát.

Először is oda kell hagynia a szolgálatot és pedig olyan hamarosan, amennyire csak lehet. Akkor kap majd nyugdíjat, amelylyel majd uszorráskodik. Ameddig csak lehet, a nyugdíjából élvezz majd. Később...

Es amikor megkapta az ő nyugdíját, hát ugyancsak nekifeküdt, hogy minél jövedelmezőbbé tegye. Csakhogy sehogya se ment a dolog. Nem maradt más hátra, mint Amerika. De a leány nevetett egy nagyot arra a gondolatra, hogy Amerikába menjen. Páristól olszakadni? Ó?... Ugyan!

ügyekre való befolyását az önálló vasúti igazgatóságok rendszeresítése mellett közvetlenebbül és tehát erősebben volna képes gyakorolni, mint a jelenlegi rendszer mellett. Arra törekszik tehát, hogy egy-egy hadtestparancsnokság területén egy-egy vasúti igazgatóság jöjjön létre, mely szoros összeköttetésben állva az illető hadtestparancsnoksággal, minden, a mozgósításra vonatkozó vasúti ügyet a katonai hatósággal együtt közvetlenül intézzen el, illetve tartson nyilván. Mozgósításkor az egyes hadtestparancsnokságok egy-egy egységet képeznek, mely már béke idején is folytonosan meggyőződhet arról, vajjon a területéhez tartozó vasúti igazgatóság már béke idejében minden előkészületet megtett-e a háborúban reá váró teendő akadálytalan lebonyolítására. Hogy a hadtestparancsnokságoknak ez az ellenőrző szerepe nem megy túl hatáskörén és ezek a hatóságok ezzel nem avatkoznak jogtalanul a polgári hatóságok hatáskörébe, az kétségtelen, mert a háborúra való minden előkészületért, épp úgy, mint magáért a hadműveletek végrehajtásáért kizárólag a katonai kormány felelős, tehát szükséges és jogos is, hogy ez ügyekre vonatkozó minden intézkedésre nézve az ellenőrzést gyakorolhassa.

Ha összehasonlítjuk a hadtestparancsnokságoknak Magyarországon való székhelyeit és az eddigi vasúti üzletvezetőségek központjait, azt találjuk, hogy a Magyarországon székelő hat hadtestparancsnoksággal szemben (4. hadtestparancsnokság Budapest, 5. Pozsonyban, 6. Kassán, 7. Temesvárott, 12. Nagy-Szebenben és 13. Zágrábban), kilenc üzletvezetőség áll, a következő központokkal: a jobbparti és balparti üzletvezetőség Budapest, Szombathelyen, Debreczenben, Kolozsvárott, Szegeden és Zágrábban. Ha feltételezzük, hogy a jövőbeli egy-egy hadtesthez tartozó vasúti igazgatóságnak nem éppen a hadtestparancsnokság székhelyén, hanem csak annak területén kellene állomásoznia, mert nem a hivataloskodás kényelmességéről, hanem a cél eléréséről van szó, akkor a 4., 6., 7., 12. és 13. hadtest mellé csak a jelenleg is Budapest, Miskolcon, Szegeden vagy Aradon, Kolozsvárott és Zágrábban állomásozó üzletvezetőségeket kellene berendezni önálló vasúti igazgatóságokul, míg Pozsony egy ujjon föllálandó ily igazgatósággal volna ellátandó, a mostani többi üzletvezetőség pedig a hadtestterületek-

hez képest beolvadna a rendszeresítendő igazgatóságokba.

A tervezett reform véderőnk készenlétét kétségtelenül fokozni fogja, a magyar vasutaknak a polgári életben teljesítendő hivatását nemcsak hogy meg nem akadályozza, hanem több tekintetben elősegíti, végrehajtása pedig legyőzhetetlen akadályokba alig fog ütközni.

BELFÖLD

Mangra Vasul futkosása. Mangra Vasul az aradi román színiátal megválasztott püspök, mint a *Kel. Ért.* jelenti, az utóbbi időben egy Budapesten, mint a vidéken felkereste a kiválóbb politikusokat, hogy azokat ügyének megnyerje, sőt Rátóton is járt, hol Széll Kálmán miniszterelnöknek tiszteletet. Mindenütt hazafias szándékát hangoztatta, megerősítésének ügye mindazonáltal jó ideig fog még késmi. Mielőtt ugyanis a kormány a megerősítés kérdésében határozna, beszerzi mindazokat az adatokat, melyek Mangra előéletére, különösen magyarellenes szereplésére, nevezetesen a román *Ligával* való összeköttetésére és Bukarestbe való utazgatásaira vonatkoznak. Bukaresti szereplését illetőleg különben az ottani konzulátus okmányai elég bő anyagot szolgáltatnak Mangra működésének megítélésére.

Széll és Koerber Ischlben.

Budapest, augusztus 15.

Megint Ischl felé fordul a politikuskok tekintete, ahol az osztrák-magyar monarchia két államának miniszterelnökei és pénzügyminiszterei időznek. Koerber osztrák miniszterelnököt még tegnap este külön kihallgatáson fogadta a király. Széll Kálmánra, aki csak ma reggel érkezett meg, holnap kerül a sor, minthogy ő felsége ma Ausseba készül, ahol a stájer inszögések javára ünnepelet rendeztek. A politikai körök még ma is az a kérdés foglalkoztatja, történt-e Rátóton végleges megegyezés a két miniszterelnök között. Az ellenzékbe átesapott budapesti lapok perze nagy garral hirdetik, hogy a kiegyezés műve nyélbe van ütve, miután Széll Kálmán az egész vonalon meghátrált, de hát az ország közvéleményét az ily híresztelések meg nem téveszthetik. A mai félhivatalos lapok, de még inkább az ischli események: ezek közt a két pénzügyminiszter jelenléte is, a mellett szól, hogy minden ellentétet eloszlatni még nem sikerült és nagyon fontos pontokra nézve még differenciák vannak. E

— Parancsnokom! — mondta. — Boesánat a merészességért, hogy közeledem önhöz, de utóljára történik. Bucsuzni jöttem öntől és csak azt akarom mondani, hogy nem tiszteletlenségből kerültem a társaságát.

Aztán hazament.

Félóra múlva jötték érte.

— Milyen gyávaság! — mondta mindenki, mikor megtudták, hogy katona őlt meg egy öreg asszonyt.

— Gyávaság! — mondták a bírák a kihallgatásnál, amikor André hangosan beismerte, hogy ő követte el a bűntettet.

— Gyávaság! — mondta sógorának az apja, akit terhelő tanának hívtak meg s aki mindent örökölt.

— Gyávaság! Gyávaság! — háborogtak a miniszteriumban.

És valahányszor André ezt hallotta, a szempillái mintegy nagy fájdalomtól megrándultak és a szeme megtelt könnyekkel.

Csak akkor élnék meg a szeme, mikor az esküdtek élnek a maga és társai nevében a becsület és lelkiismeret nevében a büntetését kimondta. Tágrányit szemmel bámult, mikor a bíró az eredményt kimondotta:

— Halálra ítéltetett.

És élénken csegett a hangja, mikor arra a kérdésre, van-e még valami mondanivalója, így felelt:

— Köszönöm, nincs, elnök ur!

Hanem a Roquetteben lassan télt neki nagyon az idő. Kártyázott és dohányzott, de egyre csak azt kérdezte:

— Nemde, holnap lesz?

Unatkozott.

— Mit akartok? — mondta az öreinek, akik nagyon barátságosak voltak hozzá. — Már én csak nem tudok vesztig maradni, a tett ember vagyok!...

differenciák elsimítása végett az uralkodó bizonyára ezuttal is mindent el fog követni, előmozdítva azt a közeledést a két kormány álláspontja közt, amely az óhajtott eredményhez elvezet.

Ischl, augusztus 15.

Koerber miniszterelnök tegnap délután 4 órakor ideérkezett *Beyleben* osztrák tanácsos kísérésében. Koerber az uralkodó még tegnap este 7 órakor kihallgatáson fogadta, mivel ma reggel a király Ausseba ment, ahol az uralkodó születésnapja alkalmából ünnepséget rendeznek. Szombaton ő felsége a két miniszterelnököt előreláthatólag közös kihallgatáson fogadja, hogy a kiegyezési tárgyalások folyamatáról az utolsó ischli kihallgatás óta beszámoljanak. Mint hírlík, a vámtarifai harmadik olvasása után is még jelentékeny differenciák maradtak, amelyeknek elsimítása a legutolsó ráfóti tanácskozás alkalmával sem sikerült teljesen. Ezek a differenciák főleg a nyerstermények vámjára vonatkoznak. Ezzel szemben a vám- és kereskedelmi szövetség kérdése már kedvező helyzetben van. Ma reggel érkezett meg Weissenbachból az osztrák pénzügyminiszter, Böhm-Bauerk, hogy Koerberrel konferáljon. A magyar pénzügyminiszter, aki Ausseban van szabadságon, már tegnap ideérkezett, de még nem ismeretes, hogy hivatalos formában van-e itt Lukács pénzügyminiszter s hogy lesznek-e konferenciák a két pénzügyminiszter és a két miniszterelnök között. Koerber csak vasárnap érkezik ismét Bécsbe.

A *Fremdenblatt* értesítése szerint a ráfóti tanácskozások alatt a vám- és kereskedelmi szövetséggel összefüggő kérdésekben egy nagy lépéssel haladt előre a két miniszterelnök, de a vámtarifai dolgában még igen lényeges differenciák maradtak fenn. Úgy látszik, hogy a magyar kormány a nyersvámok dolgában nem hajlandó az előzetesre és ezért kérdéses, hogy a mostani ischli konferencián mehozza-e a végleges döntést.

A ráfóti minisztertanácsokozások eredménye dolgában a *Neue Freie Presse* szerint, csak tárgyalásoknak lehet helye, amennyiben azok a főszemélyiségek, akik ezeken a tanácskozásokon résztvettek, az eredmények elöl mélyen hallgatnak. Az oka ennek a tartózkodásnak valószínűleg abban rejlik, hogy az elért eredmények dacára és dacára annak a barátságos előzetesre, amelytől a két kormányelnök Rátóton a tárgyalások folyamán egymással szemben viselkedett, a kiegyezés anyagának legerősebben vitatott pontja, a vámtarifai, még csak a most következő tárgyalások munkaprogramját fogja képezni. Valószínű ugyan, hogy ebben az irányban is történtek már lépések a közeledésre, bizonyos azonban az is, hogy a vámtarifai javaslat tervezetében még igen fontos számadatokban mutatkozik eltérés az osztrák és a magyar érdekekben. És mindaddig, amíg ez a javaslat úgy a magyar, mint az osztrák miniszterelnök jóváhagyásával ellátva nincs, nem lehet arról szó, hogy a kiegyezés elkészült. Mindaz pedig, ami eddig a kiegyezési tárgyalások alatt történt, óra int a jóindulat, de rosszul alkalmazott optimisztikus jóváindulásoktól.

Sokat végeztek: az iparfejlesztés kérdése nem képez több akadályt, az adókompenzáció egyengetve van, s az állategészségügy kérdése is kölcsönös megegyezésre nyert megoldást, de a vámtarifai, amelynek ügye már a kezdetnél is nehézségeket támasztott, s amely a tárgyalások folyamán is számtalanszor zátonyra jutott, eddigél csak alaposan meg van beszélve, de elintézve még koránt sincsen.

Hílet lehet ugyan adni annak a hírnök, hogy az a veszedelem, amely a nyerstermény-adó behozatalával az egész kiegyezést fenyegette, el van hátrítva, ám az ipari vámkon miatt — mint bécsi ipari körökben beszélük — még rövid idővel ezelőtt is heves viták folytak. Hogy az osztrák ipari tesztiletek által követelt vámkon textilárakra, vasra és gépekre — hogy csak a három legfontosabb ágat említsük — nem lesznek Magyarországgal szemben a maguk egészében keresztülvihető, arra kezdtél el voltak készülő, de az iparosok bizonyos mértékre számítanak, amely az iparnak a szükséges védelmet nyújtja és boldogulását legalább addig a mértékig, ameddig a vámkon által biztosítható, lehetővé teszi. Az iparosoknak ezeket a lefokozott követeléseit — írja az idézett bécsi lap — az osztrák kormány a magyar kormányval szemben meg fogja védelmezni.

A két miniszterelnök szombaton jelentést fog tenni a kiegyezési komplexus néhány részében elért megegyezésekről, de nem lesznek abban a helyzetben, hogy a tárgyalások befejezését jelenthessék. Alapos ugyanis az a föltevés, hogy az ipari vámkon illetőleg a megegyezés még nem jött létre.

André maradt tehát. És szükségét szenvedett. Adósságokat csinált, sok ellenséget szerzett magának, a szerelme vég nélküli szenvedés volt — és szakadatlanul nyomorgott.

Jött egy pillanat aztán, hogy nem tudott többé ellentálni, gyilkolnia kellett.

De kit?

Ázzal is tisztába jött csakhamar. Sógorának a gazdag nényét szemelte ki áldozatnak. És pedig akkor, mikor a szolgálója a piacra megy és magára hagyja a csuf övegyet. Mindjárt másnap öli meg, kedvesének a kenyerésvágó késétél.

Mikor a lány, még egyre mogorván a tul-hosszu álom után, cipőből lomosan legelő alszoknyájában ide-oda szaladgált és türelmetlenül kereste a kését, hogy a kávéjába kenyeret szeljen, éppen akkor lépett be André.

— Öltözz fel, leány! Pénzem van, majd jól reggelizünk!

Csak háromszáz frankja volt. Nagyon csalódott. A leány azonban ámult, hogy olyan bőkezű lett, s mikor a kérdésközdéseire kitérő választ kapott, akkor aggodalom fogta el. Ha lopta, nem tart együtt vele. Anyira már nem megy el. És az az ember maga sem ér annyit. Jeleneteket csinált neki és mikor a Bois de Boulogneban kocsiztak, akkor haza akart menni, de nélkül. André hazavitte, de nem akart elmenni. Mikor pedig a leány újra kezdte a kés-ügyet, s a kés úgy el volt kallódva, hogy sehogy sem került elő, akkor André rákiáltott:

— Istenem, hát fuss oda az övegyhez, keresd ott és ha a rendőrség még nem járt ott, magad húzhatod ki a nyakából!...

A leány ott állt az ajtónál, s elképpedve nézett rá. Aztán magánkívül rákiáltott:

— Takarodj! Rögton! ... Mert embereket hívok!

És André ment. De tudta, hogy az a némben nem fog hallgatni, mert az ő kését használta. Elment a kávéházba és odament az ezredeshez.

Ischl, augusztus 15.

Koerber miniszterelnök ma nem volt kihallgatásán a felségénél. Az uralkodó ma ugyanis Ausseba készült egy jótékony ünnepre, de a rossz idő miatt Ischlben maradt. Széll Kálmán miniszterelnök megérkezésének elhalasztása arra vezetett vissza, hogy a magyar miniszterelnök jelenlétére csak szombaton lesz szükség s Széll tényleg szombaton érkezik Ischlbe. Koerber azért jött korábban, mert belpolitikai kérdésekről kell előterjesztést tennie s már eleve úgy volt megállapítva, hogy az osztrák miniszterelnök előbb fog Ischlbe érkezni, mint Széll Kálmán. Koerber a belpolitikai ügyek referálása során a kiegyezési kérdéssel nem tett előterjesztést, mert annak behatárolását szombaton lesz soron.

Koerber szombaton délelőtt 11 órakor ismét kihallgatásra megy, ezután lesz a közös miniszteri tanácskozás az uralkodó elnöklete alatt. Politikai körökben azt tartják, hogy a végleges döntés szombaton sem fog megtörténni.

Aból a körülményből, hogy a beavatottak Koerbernek rátóti utazása előtt tartózkodás nélkül hangoztatták, hogy az ischli közös miniszteri tanácskozás az uralkodó elnöklete alatt pozitív eredményt fog hozni a kiegyezés kérdésében, most pedig a szombati koronatanácsból nem várnak döntést, biztosra veszik, hogy a rátóti tanácskozás nem vezetett arra az eredményre, amelyet osztrák politikai körökben reméltek. Mindazonáltal kétségtelen, hogy a szombati koronatanács nagy lépéssel fogja előbbre vinni a kiegyezés ügyét, már csak azért is, mert a tárgyalások szűk keretek közt fognak mozogni és csak éppen a vámkérdéseket fogják feloldani. A tanácskozás csak egy napra fog terjedni. Koerber vasárnapra már Bécsbe várják.

Koerber miniszterelnök ma órákosszatt tárgyalta Böhm-Bawerk pénzügyminiszterrel a kiegyezésről és az osztrák állami költségvetésről. Lukács László pénzügyminiszterrel Koerber nem találkozott. (N. W. T.)

Kiállítás Verseczen.

— A Budapesti Napló tudósítójától, —

Budapest, augusztus 15.

Verseczen ma nyílt meg a mezőgazdasági és iparkiallítás, amely Délmagyarország szép fejlődésnek indult gazdasági képét mutatja be. A megnyitást maga Láng Lajos kereskedelmi miniszter végezte, aki ezuttal mutatkozott be nagyszű állásában az ország közönségének. A miniszter ez első nyilvános szereplése rokonszenvet fog ébresztani az egész országban, mert ha hallgatott is az aktuális nagy politikai kérdésekről, amelyek az ő tárcáját oly közelről érdeklék, de jól esett hallani a magyar kormány tagjától oly lelkes dicsőítést az 1848/49-iki honvédségnek, amire a verseczi honvédek adott impulzust. A megnyitást külsőségeit egyébként is hazafias szellem hatotta át, meggyőzve mindenkit, hogy a délvideken a különböző ajku lakosság egygyé forrt a hazaszereteten és a magyar államcszme iránti hűségben.

Versecz, augusztus 15.

Gyönyörű verőfényes idő kedvezett a verseczi mezőgazdasági és iparkiallítás mai megnyitásának, amelyre a mai reggeli vonattal Láng Lajos kereskedelmi miniszter, Hegyeszhalmy Lajos miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelmi minisztérium iparfejlesztési ügyosztálya főnökének kíséretében idé érkezett. A minisztert utaztában már Temesvárott a vármege és a város nevében nagyobb kölldttség üdvözölte Molnár Viktor főispán, Kaboebó Gergely alispán és Teibisz Károly polgármester vezetés alatt. A kölldttség, melynek soraiban ott voltak Steiner Ferenc, Blaskovics Ferenc, Mayer Károly, Fülöp Béla országgyűlési képviselő is, valamint Fest Ede lovag, a Temesvári Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a miniszterrel együtt folytatta az utat Versecz felé.

Reggel 8 óra 8 perckor robogott be a vonat a feldisített pályaudvarba, ahol a nagy és előkelő közőnség riadó éljenzéssel üdvözölte a minisztert, melybe a városi zenekar játszótt Rákóczy-induló hangjai vegyültek. Az éljenzés csillapultával a kiállítás rendező-bizottsága nevében Weifert Károly verseczi polgármester, mint a rendezőbizottság helyettes elnöke üdvözölte a minisztert, kifejezve Versecz város hazafias lakosságának nagy örömet a miniszter jöttén.

Láng Lajos miniszter válaszólvá megköszönte a szívélyes szavakat és röviden csak annyit mondott, hogy két minőségben jött ide: mint kereskedelmi miniszter, hogy lássa a kiállítást és mint magyar ember, hogy örvendjen egy hazafias város föllendülésének. (Leikes éljenzés.)

A miniszter ezután kíséretével behajtott a városba, miközben mindenütt lelkesen megéljenzétek.

A kölldttségek fogadtatása után délelőtt 11 óra előtt a miniszter a kiállítás területére hajtott, amely

mintaszerű elrendezésben a közelben lévő Várhegy és Kápolnahegy alján kies vidéken terül el.

A megnyitást ünnepély a kiállítási iparszarnok előtt ünnepélyesen feldisített sátorban folyt le, amelyben már 1/21 óra tájban gyülekeztek az előkelőségek. Ott voltak többek közt a már említettek kivül Manassay György országgyűlési képviselő, Lászlófy apátplébános, Gressler Gyula evangélikus lelkész, dr. Szidon főrabbi, Seemayer Károly ügyvéd, Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület képviselője, Kovács Gyula, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója. Feltűnt, hogy Herzog Ferenc nem volt jelen.

Festői képet nyújtott, amint az ünnepi sáort a lenge nyári öltözetekben megjelent hölgyek egész serege vette körül. Pontban 11 órakor érkezett Láng Lajos miniszter Zákó Milán főispán kíséretében, Hegyeszhalmy Lajos osztálytanácsossal. A minisztert a jelenlévő közőnség lelkes éljenzéssel fogadta, majd a dalárda a magyar himnuszt énekelte, amelyet az egész közőnség s a honvédtisztakar fedetlen fővel hallgatott végig.

Seemayer János országgyűlési képviselő lendületes beszéddel üdvözölte a minisztert.

Mindenekelőtt a rendező-bizottság s a város nevében is mély hálójának adott kifejezést a kiállítás rendezése körül a kormány részéről tapasztalt támogatásáért s azért, hogy a miniszter a kiállítás megnyitására személyesen előadott. Ezután utal arra, hogy míg a multban öseinknek, akik vörükkel áztatták e földet, egyik kezükben karddal kellett védelmezniük a hazát, másik kezük pedig az eke-szarvát tartotta, addig ma — háia a béka áldásának — ez a nemzet a munka küzdelmeiben oly fényes eredményeket mutathat fel, amelyekkel nemcsak az ezredvi kiállításban, hanem a multvet nemzetek nagy versenyében, a legutóbbi párisi kiállításban is becsülettel megállta helyét. Ugy a multnak, mint a jelennek munkájából teljes igyekezettel Versecz városa is kivette a maga részét. És hogy hasznos tagja volt a nemzeti családnak a haladás és fejlődés nagy munkájában, hogy a haladó kor intelmét híven követte, a szellemi művelődés feladataiban is közreműködött, arról — ugymond tanusodik e kis keretben, de nagy szorgalommal és buzgalommal létesült kiállítás, amelynek megnyitására a kereskedelemügyi minisztert jelkérik.

Az élénk éljenzéssel fogadott beszédre Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter feszült figyelem között a következőleg válaszolt:

Igen tisztelt elnök ur! Kedves barátaim, mélyen tisztelt uraim! Midőn az önök körében megjelentem, első sorban hivatalos kötelességet teljesítettem, mert mint kereskedelemügyi miniszternek, természetesen az ipar és kereskedelem érdekeit szívemen kell viselnem s örömmel kell megragadnom az alkalmat, ahol az ipar és kereskedelem Magyarországon ünnepel, hogy abban én is résztvegyek. (Éljenzés.)

De amidőn itt, az önök körében megjelentem, tisztelt uraim, éreztem, hogy én itt még más kötelességet is teljesítetek. Az a meleg lelkesedés, amelylyel engemet lépten-nyomon, utacőrl-utacőra növekvő mérvben fogadtak, nem illetheti az én személyemet amelyet senki sem ismer. Ez a meleg lelkesedés csak annak szóthat, amit én itt képviselek. És mit képviselek én itt? Nemesak az ipar és kereskedelem, nemesak a kormányt: én képviselem Versecz közőnsége szemében a magyar államcszmet. (Élénk lelkes éljenzés.) És az a lelkesedés, amely lépten-nyomon megnyilatkozott, ugy hatott reám, mintha annak az Andrássy-terti szobornak feirattal megelevenedtek volna, mint annak a hatszáz honvédeknek hazafőrl lelke, akik valaha ennek a hazának a függetlenségéért küzdöttek. (Élénk tetszés és éljenzés.) És akiknek utódl örömmel látják azt, hogy öseik nem hiába szenvedtek, nem hiába küzdöttek s nem hiába haltak hősi halált. (Tetszés és éljenzés.)

És azért, t. uraim, kétszeres örömömre szolgál az, amidőn nemesak a magam nevében, de a kormányneök ur megbízásából kilőn is, az ő részéről is, a legnagyobb örömlöknek adhatok kifejezést a felett, hogy ezen, az ország végpontján fekvő helyen a magyar államcszme, a magyar kultúra s a magyar nemzeti törekvések ma ünnepet ünnek. (Élénk éljenzés.)

Nagyon jól mondotta az igen tisztelt kiállítási elnök ur, az én kedves barátom, hogy de valamikor karddal kezűnkben védelmeztük e hazát, de hogy ma a hősiesség mellett más erények is szükségesek arra, hogy a haza nagy, erős és gazdag legyen. Az az erény, amelynek a modern államok gazdagsága alap-szik, az a munka, tisztelt uraim és mi most a munka templomába fogunk menni, annak a munkának templomába, amely hivata van ezt az országot nagyra, gazdagra és hatalmasra tenni. (Tetszés.) Hogy ez a templom minél inkább megeleljen a mi vágyainknak, hogy abban a magyar szorgalomnak és — ami azzal egy — a magyar hazafiaságunk örvendetes gyümölsőivel találkozhassunk lépten-nyomon, azt kívánom én most, ebben az ünnepélyes pillanatban, midőn a verseczi ipari és mezőgazdasági kiállítás ezennel megnyitottnak nyílvánom. (Szűni nem akaró lelkes éljenzés.)

A miniszter beszéde után, amely a jelenlévőkre láthatólag mély benyomást tett, felhangzótt a Szózat, majd megkezdődött a kiállítás megtekintése.

A miniszter közel két óráig tartó körútjában behatóan megsemlélte a nagy iparszarnokban elrendezett különböző ipari tárgyakat, amelyek Versecz iparának valóban becsületére válnak, ezután a házi-iparszarnokot, a gazdasági csarnokot, a géposzarnokot,

a magyar államvasutak gépeinek kiállítását szemléltette meg. A miniszter mindenütt nagy érdeklődéssel tudakozódott az egyes gazdasági és iparágak termelési és értékesítési viszonyairól.

(A banket.)

Délután 1 órakor közel 400 terítékű diszlakoma egyesítette a kiállítás területén az előkelőségeket. Láng Lajos miniszter az asztalon Molnár Viktor temesmegyei és Zákó Milán verseczi főispánok között foglalt helyet; ott voltak a lakomán a honvédehőrség képviselői is, élőkön Bartha Lajos honvédezdessel.

Az első felköszöztöt Zákó Milán főispán mondta a királyná.

Weifert Károly polgármester köszönetet mondott a kormánynak a kiállítás sikerének előmozdításáért és indítványára üdvözölő táviratot küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek.

Ezután Seemayer János országgyűlési képviselő és a kiállítás rendező-bizottságának elnöke emelt szót. A magyar állam épületének impozáns emelkedéséről, a magyar államcszme terjedéséről, a magyar politika, de főleg a magyar kultúra hódításairól beszélt. Láng Lajos miniszter élötte. (Élénk éljenzés.)

Láng Lajos kereskedelmi miniszter erre általános figyelem közt következőleg válaszolt:

Csak egy pár pillanatra akarja — ugymond — igénybe venni a türelmet, mert tudja, hogy minden tősznál többet ér egy jó ebéd. De reflektálni kell arra, amit előtte szööl a nemzet dicsőítésére mondott. Teljesen igaz, hogy a mi korunk főjellegét a munka adja meg, de a munka nem elég. Azok a nemzedékek, amelyek a munkát nem becsülik, tőnkre fognak menni és azok nem fogják szolgálni tudni a hazát; de azok, akik dolgoznak, akik munkálkodnak és vagyonosodnak, egyebet azonban nem tesznek, azok sem szögláják a hazát. Kell még egy, tisztelt uraim! Kell, hogy ez a mi osztályunk, ez a mi mai polgári elemünk elsajátítson valamit a régi uralkodó osztályoktól, s ez a haza iránti odaadó kötelességérzet és szeretet. (Élénk tetszés és éljenzés.) Nem kell azt hinni, hogy nem tanulhatunk semmit a régi uralkodó osztályoktól, és nem kell azt hinni, hogy azoknak nem voltak meg a maguk nagy érdemei a maguk idejében. Gondolkozzék mindenki és nézzen maga körül! Az, hogy magával tördök valaki, és hogy dolgozik a maga számára, az csak a további használatnak az előfeltétele, de az igazi hasznosság akkor kezdődik, mikor nemesak a maga dolgaival, hanem a köznek dolgaival is odaadón és buzgón foglalkoznak. (Tetszés.)

Es, tisztelt uraim, hogyha bárhol e hazában — nem akarom mondani, hogy itt — de bárhol e hazában elégedetlenség lehet, ha bárhol e hazában félrevezetett elemek létehetnek a fejüket, annak oka csak abban lehet, hogy a vagyonos érlelm osztály nem foglalkozik eléggé azokkal akik vagyoniilag, értelemileg alattuk állanak. (Élénk tetszés és éljenzés.) A haza iránt való kötelesség nemesak abban áll, hogy magunk teljesítsük a kötelességünket, hanem áll abban is, hogy vigyázzunk arra, hogy mindenki példát vehessen tőlünk és vigyázzunk arra, hogy mindenki kövesse a mi példánkat. (Éljenzés.)

Az így értelmezett hazaszereteten kívül példával találkozik szööl Versecz városában, ezért poharát emelt arra, hogy Versecz városa tovább haladjon, legyen jómódú, legyen művelt még fokozottabban mértékben. (Élénk éljenzés.), legyen hazafias magyar, nem mintha ma nem volna az, hanem legyen még nagyobb mértékben. (Élénk éljenzés.)

Weifert Károly polgármester a kiállítás vendégeire emelte poharát. Lászlófy apátplébános Zákó Milán verseczi főispánra, Seemayer János országgyűlési képviselőre és Weifert Károly polgármesterre, mint a kiállítás sikerének főnököire és Moszary Rezsőre, a kiállítás mánka intézőjére mondott felköszöztöt; egyszersmind felolvasta Desseszffy Sándor osanádi püspöknek üdvözölő táviratát. Még számos felköszöztő hangzótt el s a társaság vidám cigányzene mellett még sokáig volt együtt.

Láng Lajos miniszter Hegyeszhalmy Lajos osztálytanácsos kíséretében a délután 5 óra 56 perckor induló személyvonattal visszautazott a fővárosba.

KÜLFÖLD

A háboru után. A *Reinisch-Westphälische Zeitung* tudósítást kapott Pretoriából, amely, ellentétben angol lapok jelentésével, azt mondja, hogy a boerok abbeli reményükrl, hogy függetlenségüket és önállóságukat visszanyerhetik, nem mondtak le — és már most készülődnek a dél-afrikai kérdés végleges eldöntésére. A boerok kijelentik, hogy öket csak a beállott mostoha viszonyok hatalma kényszerítette a kapitulációra, amelyet ök csak fegyverszünetnek tekintenek. A boerok, akiknek egy része a fegyverszünet ki sem szögláltatta, kezdik magukat összeszedni és mi-helyest ez teljes lesz, a pretóriai angol helyőrséggel megismétlődhetik az, ami huszontét év előtt történt. Az afrikander-cszme megerősödött és Anglia meg fogja érezni ezt, ha a jövőben valamikor más hatalmakkal bonyodalomba keveredik.

Brüsszel, augusztus 15.

Reitz a Petit Bleuben kijelenti, hogy Kitchener nem váltotta be ígértét. Kitchener kötelezettséget vállalt arra, hogy a fokföldi felkelő számára annesztit fog kieszközölni a koronázás napján.

Kitchener nem teljesítette azt az ígérését sem, hogy a békét Afrikában, nem pedig Európában fogják megkötöni.

Hága, augusztus 15.

Krüger hivatalos adatok és okmányok alapján meg fogja írni a dél-afrikai báboru eredetét, okát, lefolyását és a békekötést. A leírás egy-egy példányát Krüger meg fogja küldeni a kormányoknak.

HIREK

Budapest, augusztus 15.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Augusztus 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásának megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Frigyes* főherceg leányával *Mária Henriette* hercegnővel Badenből Bécsbe érkezett. A főherceg Komáromba utazott, *Mária Henriette* főhercegnő pedig Tatrafüredre.

— **Gróf Apponyi Albert,** a képviselőház elnöke, vasárnap eberről birtokáról több napi tartózkodásra Budapestre érkezik. A képviselőház elnöke jelen lesz a király születésnapja és Szent-István ünnepe alkalmából rendezett istentiszteleten.

— **Nagy Boldogasszony napja.** Kellemes meleg idő kedvezett a mai ünnepnek, Nagy Boldogasszony napjának, melyen az ajátatos hívők szorongásig megtöltötték a templomokat. A budavári korházó Mátyás-templomban ünnepi busu és isentisztelet volt, amelyen *Vaszary* Kolos bitoros hercegprimás pontifikált. A segédletben részt vettek: dr. *Kohl* Medárd püspök, dr. *Walter* Gyula pápai prélat, esztergomi kanonok, *Kriszán* Mihály pápai kamarás, szeméniáriumi kormányzó, *Kinda* Teofil kanonok, a hercegprimás titkára, *Andor* György és *Berger* Márkus udvari papok s dr. *Nemes* Antal budavári apátplébános. Az egyházi zenekar *Vayrinecz* Mór C-dur miséjét adta elő. A templomban nagyszámú közönség volt jelen. A bitoros hercegprimás ma délben budavári palotájában disztribúciót adott, amelyen mindazok résztvettek akik a Mátyás-templomban tartott ünnepi nagymiséjénél segédkeztek, azonkívül más egyházi elkötelezettek is.

— **Diszsemle a Vérmezőn.** Nagy katonai parádé lesz hétfőn, augusztus 18-án a Vérmezőn. A király születése napjának tiszteletére a helyőrség tábort misét hallgat, azután *Lobkowitz* herceg hadtestparancsnok személt tart a helyőrség csapatai telett. A felvonulás 7 órakor, a parádé 8 órakor kezdődik. A fenntartott helyekre a térrparancsnokság külön belépő-jegyeket ad ki.

— **Darányi diszpolgársága.** *Győr* város fővárosi tanácsa *Darányi* Ignác földművelésügyi minisztert a gazdasági téren kifejtett eredményes munkássága elismerésül diszpolgárává választotta. Az erről szóló diszposíciót impozáns küldöttség szeptember első felében fogja a miniszternek Budapesten átjuttatni.

— **Pável püspök hagyatéka.** Nagyváradról táviratozzák: Pável püspök hagyatékának leltározásánál Toszt miniszteri tanácsos a kormány kiküldöttje fölledezte, hogy a 998.000 forint összegű jótékony és kulturális alapítványok közt több igen nagy alapítványra nincsen királyilag jóváhagyott alapítólevél. A dologban föltérjesztést tettek a kormányhoz, hogy a jótékony intézmények érdekében utólag eszközölje ki a jóváhagyást a koronától. Az eset nagy feltűnést kelt.

— **Kossuth Ferenc beteg.** *Kossuth* Ferenc, a függetlenségi párt elnöke, Velenczében napok óta betegnek fekszik. Ujra csoszok rohamok gyötrik, de remélhető, hogy mihamar visszanyeri egészségét.

— **Bucsa a Belvárosban.** Nagyboldogasszony ünnepe alkalmával a belvárosi főplébánia-templomban ma tartották meg a busut. A templom, melyben egész délelőtt olvastak miséket, zsufoltság volt telve közönséggel. Az ünnepi nagy misét délelőtt tíz órakor tartotta meg *Kirner* Károly plébános nagy és fényes segédlettel; mise alatt a kóruson a zeno- és énekar *Szautner* Zsigmond karmester vezetése alatt nagymisést adott elő. Nagymise után *Baumann* Károly hitoktató mondott szentbeszédet, amelyben az ünnep jelentőségét fejtegette. Délután ünnepi litániával fejeződtek be az ajátosságok.

— **A szerb király születésnapja.** Akindor szerb király születésnapjának évfordulója alkalomból ma délelőtt hálaadó-istentisztelet volt a Zöldá-utcai szerb templomban. A budapesti szerb konzulátus rendezte az ünnepeket, amelyen megjelentek: Török belügyminiszteri tanácsos, a magyar kormány képviselőiben, *Barjaktórovcics* szerb főkonzul és az itt lakó szerbek teljes számban. Az ünnepi misét *Vojnovics* katonai plébános celebrálta. Istentisztelet után fogad-

tatás és ünnepi lakoma volt *Barjaktórovcics* főkonzul *Damjanich*-utcai házában, ahol a magyar közélet több kitűnősége is megjelent gratulációra.

— **Házasság.** *Dick* Hugó augusztus 17-ikén, vasárnap déli 12 órakor vezeti oltárhoz a Dohány-utcai templomban budai *Goldberger* René kisasszonyt.

— **Az olasz nyelv egyetemi tanára.** A király dr. *Savi-Lopez* Páét, a strassburgi egyetem magántanárát és ugyanazon az egyetemen az olasz nyelv előadóját, a budapesti tudomány egyetemen az olasz nyelv és irodalom nyilvános rendkívüli tanárává ideiglenes minőségben a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— **Merénylet a német császár ellen.** Európa közvélménye még föl sem oszadt bámulatából a német császár svinezündei távirata miatt, a hatalmas uralkodó már új szenzációknak hőse. Arról van szó, hogy *Vilmos* császár ellen még *Revalban* merényletet akartak elkövetni és csakis egy orosz tengerésziszt éberségének köszönhető, hogy a németek császárija politikai gyilkosság áldozata nem lett. A részegesen kiesztelt és meghusított merénylet a következőképp történt:

Augusztus 7-én este 9 óra tájban, miatt a *Hohenzollern* yachtton a diner folyt, egy bárka közeledett a yachthoz. A bárka orrán orosz zászló lengett és benne négy matróz és egy tengerészhadapród volt, akik valamennyien a *Standard* cári yacht tengerészeinek egyenruhájába voltak öltözve. A yacht ügyeletes tisztje lement a lépcsőn, hogy megkérdezze az orosz tengerészhadapródtól, mit kíván? Ez azt felelte, hogy igen fontos és sürgős üzenetet hoz a *Standard* yachtrol *Tirtov* tengernagynak, az orosz tengerészeti miniszternek. Mialatt ez a beszélgetés folyt, a *Standard* ügy tisztje, aki szintén a meghívottak közt volt, véletlenül kilépett a szalomból, ahol a német és orosz tengerésztisztek *Vilmos* császár asztalánál ültek. Ugyanekkor a német tiszt fölvezette a hajó fedélzetére a kadétot. Az orosz tengerésztiszt kíváncsiságból megkérdezte, hogy mi történik ott, mire a német tiszt így szólt:

— *A Standard* egy kadétja sürgős üzenetet hozott *Tirtov* tengernagynak.

Az orosz tiszt erre lámpával a kadét arcába világitott és fölkiáltott:

— *En is a Standard tisztje vagyok, de ezt az arcot nem ismerem. On nem is tengerész, hiszen egészen fehér az arca. Mit akar hát?*

Erre a kadét hátraugrott és revolvért rántott elő, miközben a bárkához vezető lépcső felé igyekezett, alkalmasint, hogy elmeneküljön. A német tiszt azonban megkerülte, kiütötte kezéből a töltött revolvért és a lármará odaszaladó tengerészek segítségével elfogta a merénylőt. A bárka ezalatt elúnt az éj sötétjében és ámbár villamos reflektorok segítségével üldözték, nem tudták kézrekeríteni.

Az elfogott merénylőt az ügyeletes tiszt, a nélkül, hogy a császárnak jelentést tett volna, partra szállította és átadta a rendőrségnek. A merénylőt még a csónakban bevallotta, hogy ünnepi akarta lenni a német császárt, amiért ki akarja irtani a lengyeleket. A *Tirtov* tengernagynak szánt üzenet csak ürügy volt és azért eszette ki, hogy a császár közelébe férközhessen. Kilétét a titokzatos ifju még nem vallotta be, de sok jel arra mutat, hogy a *berni* egyetemen tanuló lengyel diák, aki meg akarta bosszulni a lengyelek üldözését.

— **A F. M. K. E. selmeozbányai közgyűlése.** Selmeozbányán a F. M. K. E. augusztus 27-iki közgyűlésére nagyban készülődnek. Az ünnepre rendező bizottságok a mult héten alakultak meg. Külön bizottságok intézik az elszállásolást, a város díszítését, a kirándulásokat, a térszabedót és a fáklásmenetet. *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter, a kassa-oderbergi vasutal egyetértésben, a közgyűlés alkalmából, az egyesület tagjai számára augusztus 20—31. napjaira érvényes kedvezményes utazási jegyeket engedélyezett.

A kedvezmény értelmében az egyesület tagjai másodosztályú jeggyel az I. osztályon, harmadosztályú jeggyel a II. osztályon és félárú másodosztályú jeggyel a III. osztályon utazhatnak. A kedvezmény a kiinduló állomásról Selmeozbányára és vissza való utazásra szól, de az utazás Budapesten és a kassa-oderbergi vasut magyar vonalain át is megtehető, és esetben azonban Budapestről a rendeltetési állomásra vagy viszont, a kedvezményes menetjegy külön-külön váltandó meg. *Clair* Vilmos főtitkár fölkéri az egyesület tagjait, akik a kedvezményt igénybe venni kívánják, hogy ezt a szándékukat az egyesület főtitkári hivatalánál (Nyitra) augusztus 20-ig bejelentésként s egyben jegyeiket a térszabedóra is megvátsák (4 korona), hogy a rendezőség a résztvevők száma iránt kellően tájékozassa magát.

— **A király születésnapja.** A király születésnapján, e boly 15-ikén, a pesti *israelita hitközség* Dohány-utcai templomban délelőtt 11 órakor istentiszteletet rendez. Az ünnepi szónoklatot dr. *Kohn* Sámuel fogja tartani, az énekfokozókat *Lazarus* Adolt főkonul a templom karral végzi. — *A budai israelita hitközség* is megünnepi ö felsége születésnapját. Az ünnepi istentisztelet délelőtt 11 órakor kezdődik a hitközség Ontóhá-utcai templomban.

— **Az országos tüzoltó kongresszus.** Ma nyílt meg *Egerben* az Országos Tüzoltó Szövetség nagygyűlése, amelyre az ország minden részéből érkeztek vendégek. A kongresszust *Eger* város nevében *Jan-kovics* Dezső polgármester üdvözölte. Délután szakelőadásokat tartottak.

József főherceg udvari titkára utján a következő levelet küldte:

Legtöbbször megbízásból van szerencsém *József* főherceg ur ö császári és királyi fensége hálas köszönetét nyilvánítani az augusztus 14-én megtartandó nagygyűlésre való meghívásért. Miatán azonban ö császári és királyi fensége szolgálatilag el lesz foglalva, a gyűlésen, sajnálatára, részt nem vehet. Alousht, 1902. augusztus, *Bauer*, udvari titkár.

Szél Kálmán miniszterelnök a következő levelet intézte a nagygyűlés végrehajtó-bizottságához:

„A XV. országos tüzoltó-szövetség nagygyűlése az évi augusztus 14—18. napján *Eger* városban tartandó nagygyűlésre való szives meghívásukat köszönöm. A nagygyűlésen, sajnálatomra, nem jelenhetek ugyan meg, de biztosítom a XV. Országos Tüzoltó-Szövetség nagygyűlésének tekintetes végrehajtó-bizottságát, hogy a tüzrendészet fejlesztésére irányuló minden törekvést és mozgalmat annak fontosságánál fogva a legelőnkebb figyelemmel kísérem és így a nagygyűlésükön hozandó és bizonyára beleyes és előszerű javaslataik is bennem hathatós támogatásra fognak találni. Budapest, 1902. augusztus 14. *Szél*, s. k.

— **Uj affér.** Az a már meg is cáfolt híresztelés, amely *Szterényi* József miniszteri tanácsos nyugdíjaztatásáról regélt, csak jelentéktelen epizódja egy akciónak, amely fonógépekkel kíván segíteni a székelységben. Ötezer darab új szerkezetű fonógép vásárlásáról volt szó; aminek érdekében *Idépp Györfly* Gyula orsz. képviselő buzgólkodott. *Szterényi* azonban *Rejtő* Sándor műegyetemi tanár kedvezőtlen szakvéleménye alapján ily gépek vásárlását ellenozte. A képviselő és miniszteri tanácsos közt fölmerült kontroverzia utóbb egészen elmérgesedett és *Györfly* Gyula egy levélben, amelyet *Láng* Lajos kereskedelmi miniszterhez intézte, azon panaszkodik, hogy *Szterényi* őt panamázásai vádolja, (*Györfly* volt ügyvédje az újszerkezetű fonógép feltalálójának) a miért azonban ö ettől az egyentől multjánál fogva lovagias életétől nem kérhet. Bejelenti tehát *Györfly* a miniszternek, hogy a bíróságnál jelenti föl *Szterényi*it. E sértő levél miatt *Szterényi* megbizta két barátját, hogy provokálják *Györfly* Gyulát.

— **Lukács Béla özvegye meghalt.** Uj gyász borult arra a kis családra, melynek fájdalmát mástfélévvel ezelőtt egy egész ország részvéte enyhítette. *Lukács* Bélának, Magyarország volt kereskedelmi miniszterének áldott lelkü neje *Gajzágó* Fatime ma meghalt *Tatrafüreden*, ahol gyermekeivel a nyarat töltötte. A finomlelkű uriaszony nem sokáig tudta elviselni a sors által rá mért kegyetlen csapást, elment férje után, akibe az hitves szeretet ritka melegsége fűzte. Férje halála óta elvonultan élt a társaságtól és gyermekei nevelésének szentelte minden idejét. Mindannyian részvétellel tekintünk szomorú ravatala felé, s részvétellel szemünkben a lesújtott árvák iránt is.

— **Apácák fölvatása.** A ferencrendiek budai plébánia-templomban ma délelőtt fényes egyházi szertartások közt fözentelt föl *Kanter* Károly apátplébános tíz ferencnői apácát, akik betagorolással foglalnak. A szertartás délelőtt kilenc órakor kezdődött. Előbb az apát magas szárnyalású beszédet intézett a fölvavatandókhoz, akik ezután letették a fogadalmat. A fölvatás után az apát ünnepi nagy misét celebrált, amelynél a ferencnői atyák és *Borhy* Géza káplán segédkeztek neki.

— **Szekula Gyula jubileuma.** A kassa-oderbergi vasut kereskedelmi szakosztályának tisztikara tegnap este a budai *Lövöház* disztermében lakomát rendezett főnöke: *Szekula* Gyula fölfelügyelő szolgálati jubileuma alkalmából.

A jubilás a nap folyamán és a lakoma alatt számos távirati és levélbeli üdvözlélet kapott, töbkek között: *Darányi* Ignác földművelésügyi minisztertől (*Semmeringről*), *Rutkai* Ráth Péter udvari tanácsos vezérigazgatótól, *Falk* Henrik vezérigazgató-helyettesitől, *Jovag* *Falk* Zsigmond királyi tanácsostól, a *Polgári Lévész-Egyesület* nevében *Jarits* András fölvészmesztértől, a bécsi osztrák-magyar tarifa-bizottságtól, a budai dalárdától, mely *Laumann* II. kertületi városbíró és *Kovács* karnagy vezetése alatt a lakoma előtt lampionos szerezadással tisztelte meg az ünnepelet; sok magyar, osztrák és külföldi vasuti kártársítól stb. A lakoma alatt *F. Farhas* László fölfelügyelő, *Karácsonyi* Jenő igazgatóági titkár, dr. *Fábán* fogalmazó, *Takács* föllenör és még számosan köszöntötték föl az ünnepelet, ki válaszában mindnyáruk szeretett vezetőt, *rutkai* Ráth Péter udvari tanácsos vezérigazgatót, majd a szakosztály tisztikarát éllette.

— **Szerencsétlenség a gyakorlaton.** *Klosterneuburgban* az utászok mai gyakorlatán egy ponton összeütközött a bécs-linói postagrözsszel. A katonai

ponton felborult és két utász a vízbe full, ketten pedig súlyosan megebesültek. A tiszték uszva menekültek meg.

— **A délisark felé.** Krisztiániból táviratozzák: *Borchgrevinkh* tudományos utazó visszatért martiniquei utjából, amelyet a washingtoni National Geographical Society megbízásából tett. A *Morgenbladet* szerkesztője előtt kijelentette, hogy Amerikába fog utazni, mert a nevezett társaság az ő vezetése alatt tudományos délsarki expedíciót készít elő. Az expedíció céljaira már jelentékeny összegek vannak biztosítva. Az utazás célja az antarktikus vidékek és végcélként a déli sark felkutatása. *Borchgrevinkh* a Cap Horn-tól két hajóval dél felé egyenesen az antarktikus szárazföldre szándékozik menni és onnét tovább délre előhratolni. Az expedíció előkészületeire egy évet szántak.

— **Arató-ünnep.** A jó termés az idén meghozta a jobb kedvet is, s ez okból az ország több helyén élénk arató-ünnepnek örül a nép a földesuraival együtt a gondviselés kedvezésének. Valóságos ujjászületik az arató-ünnepkedves szokása. Legtöbb *Szűgyény-Marich* László berlini nagykövetségünk és gróf *Apponyi* Albert rendezett kitünően sikerült arató-ünnepet munkásainak. *Szűgyény* nagykövet csodri, lejtőmezei birtokának arató-ünnepén maga a nagykövet és családja is részt vett. Délután az uradalom alkalmazottai és az összes aratók hosszú menetben *Edecs István* tisztartó vezetésével a kastélyba vonultak. Előli szép leányok hatalmas buzakoronát és koszorút vittek. A nagykövet és családja fogadta az ünneplőket s előbb *Edecs István* üdvözölte a földesurat a munkások nevében, aztán az arató-gazda tartott beszédet, amire a nagykövet válaszolt. A kastélyból a falun keresztül a szabadba vonult az ünneplő sokaság s utjokban folytonosan kiáltották: „Eljen a kegyelmes *Szűgyény-család!* Kint a szabadban hosszú terített asztalok s csapra töltött boros hordók várták az aratókat. A lakoma után, melyen a nagykövet családjával részt vett, cigányzene mellett tánca perdült a fiatatság. Az aratólegények egymásután tánca kérték *Szűgyény* nagykövet bájós leányait, akik nagy kedvvel járták is a csodri legényekkel. Gróf *Apponyi* Albert gerendási, békésmezei birtokán ürvendeztetette meg mezei munkásait arató-ünnepélyivel. Az arató-munkások egy részét *Csabáról* vonat ki. Az állomáson nemzeti zászlók és szalagokkal díszített kocsi várta őket. Az ünnepély isentisztelet előzte meg. Korosi számtartó intézett szép beszédet az aratókhoz, akik közül van olyan is, aki már negyven év óta arat a grófi birtokon. Sátorban folyt le a takoma. *Apponyi* táviratilag üdvözölte munkásait, kijelentve, hogy szíve szerint ott van közöttük, az egyszerű, az igaz emberek között. Az öreg *Pluhár* pedig meghatottan mondotta:

— Negyven éve aratok Gerendáson. Volt termés jó is, bő is, szűkös is. Ilyen nem igen volt, hogy nem egészen három hét alatt tíz mázsán felül kerestem. Sok ilyen bő esztendő a magyarnak!

— **Gaztett a tanyán.** Borzasztó büntényt jelentenek Félégyházáról, tudósítónk távirata szerint a város közelében levő izsáki-uti tanyán egy *Szabó* Rozália nevű tizenéves kis leányon gyalázatos erőszakot követett el több férfi, a tanyaháztól nem messze, s aztán leszurták a leányt. A városból hazatért szülő holtan találták meg gyermeküket a kut mellett. A leány kis testvére a szobába volt bezárva, s mikor szülei kikérdezték, ezt felelte:

— Bácsik voltak itt és játszottak Rozival. A városban óriási a felháborodás, s a tetteseket a legnagyobb buzgósággal nyomozzák.

— **Segéd- és kezelőbiztosítók mozgalmá.** A vármegyei segéd- és kezelőbiztosítók helyzetének javítása és javadalmaságuk egységes rendezése céljából *Maros-Tordavármegye* segéd- és kezelőbiztosítói országos mozgalmat indítottak. E tárgyban *Hontvármegye* segéd- és kezelőbiztosítói elnöke h. hó tizenkettedikén értekezletet tartott. Az értekezlet *Maros-Tordavármegye* segéd- és kezelőbiztosítói elnökének felkérésére tartott. A tárgyalás során a vármegyei országos képviselő és több törvényhatósági bizottsági tag urakat ügyük támogatására felkéri és a vármegyei törvényhatósági bizottsági közgyűléshez kérvényt nyújt be. Igazságos és méltányos lenne, hogy az országos mozgalom fáradozásait siker koronázza.

— **Halálhíradás.** Idősb *Köber* Károly augusztus hó 14-ikén életének 44-ik évében Budapesten elhunyt. A megboldogultat augusztus hó 16-ikán délután 5 órakor temetik a Kereposi-temető halottasházába.

Ma délelőtt elhunyt Budapesten *Singer* Ignác magánorvos életének 82-ik évében. Az elhunyt öreg urban dr. *Singer* Ármin fővárosi ügyvéd édesatyját gyászolja.

Micsinay János szelmecsbányái ágostai hitvallású

evangelikus lyceumi tanár augusztus hó 12-ikén 55 éves korában meghalt.

— **Hamis ticketek a versenytéren.** Vakmerő csalást lepleztek le ma a löversenytéren. Már a tavaszi meetingen is többféle csalásra jöttek rá, de a szélhámosokat nem lehetett nyakon csipni, mert mihelyt észrevették, hogy megfigyelik őket, idejekorán odébb állottak. Ma, ugyilát-szik, ugyanaz a banda a csalásnak más. Nemét üzte. Szokásban van a turfon, hogy fogadók társakat keresnek egy-egy ticket beszerzéséhez. Ma is javában hangzott a sok kiáltás:

— Ki ad öt koronát erre a lóra?
Akadt természetesen vállalkozó elég, s mivel az ilyen szövetségek a legtöbbször ott látják meg először egymást a totalizátorok környékén, a kínálókat a bizalom felkeltésére a legtöbbször át is adják a ticketet. Az első verseny végén ma aztán az történt, hogy a totalizátor sok nyerő ticketet utasított vissza — azzal a megjegyzéssel, hogy hamis. Száznál is több ilyen hamis ticket forgott kézen és a rendőrség hamar konstatálta, hogy itt egy csalószövetkezet munkálkodik. A rendőrség most már a második futamnál ugyancsak résen volt, de a csalók is észrevették, hogy veszedelem van a visszavonulatak. A harmadik versenyszámnál megint szerepelt sok hamis ticket, melyek ezuttal vesztüket okozták a vakmerő csalóknak. A rendőrségnek sikerült tetten érni és letartóztatni az egész bandát, amelynek feje egy *Szatankovics* Ferenc nevű ember, régi sötét alakja a turfnak s a Csengeri-utca 26-ik száma alatt lakik. Ot és három társát a VII. kerületi kapitányságra kísérték.

— **Sima Ferenc honvágya.** Megemlékeztünk arról, hogy *Sima* Ferenc amerikai visontagságos életébe belerádvá haza vágyik Magyarországra, ahonnan ugyancsak viharos idők után ment ki az Ujvilágba szerencsét próbálni. Ennek a honvágnak, mint egy estílap nagyváradi értesülés alapján közli, érdekes alapja van. Összefüggésben van egy érdekes birtokajándékozással. Ugyanis a nagyváradi telek-könyvi kivatalban *Roheim* Nánán bekebelezési engedélyt nyújtott be, amelyben ajándékozás címén *Sima* Ferencnek a sítéri parcellázásnál és birtokeladással kifejtett buzgólkodásáért a sítéri *Roheim-kastélyt*, szőlőt, kertet s b. *Sima* Ferencné nevére kéri bekebelezetni. A birtok mintegy 40.000 korona értékű.

— **Egy menedékházi leánya esete.** A botrány óta, amelynek látható szereplői a rendőrség kezében lévő kosaras asszony és társai, továbbá a közreműködésükkel megrottont szerencsétlen leánygyermek, egész sereg hasonló természetű eset került nyilvánosságra. Ez ebben az irányban felkeltett érdeklődésnek most újabb anyaga van, amely szintén alkalmat ad a megdöbbenésre. Az eset lényege az, hogy a *Vendel-utcai gyermekmenhelyben*, ahol apácák gondozzák a befogadott gyermeket, egy öt éves kis leánykán *szörnyű fertőző bajt* konstaláltak. A kis leányka apjának kérésére dr. *Vásonyi* Vilmos ügyvéd, országgyűlési képviselő foglalkozik az ügyvel, akinek vádirata a következőkben mondja el a tényállást:

Erdős Károly volt fővárosi kereskedő még a múlt évben neje halála után két leánygyermekét elhelyezte a *Vendel-utca*-ban lévő *Országos Gyermekmenhely-Egyesület* internátusába, amelynek igazgatója *Novák* Lajos és amelyben apácák ügyelnek az intézet gondozására bizott gyermekekre. *Erdős* nagyobbik leányát vidékre adták ki egy iskolaszolgához gondozásra, a kisebbik leányt, az öt éves *Irenkét* pedig bentartották az intézetben.

Három héttel ezelőtt, július hó végén, *Erdős* meglátogatta leánykáját, aki panaszkodott, hogy rosszul érzi magát. Az aggódo apa megvizsgálta a gyermeket és látta, hogy tényleg beteg. Figyelmeztette a felügyelő apácát, azonban ez megnyugtatta, hogy nem komoly a baja s pár nap alatt meggyógyul. *Erdős* megkönnyebbülten távozott, azonban, mikor a következő vasárnap ismét meglátogatta a leányát, ez sirva mondogatta, hogy még rosszabbul van. Az apaca vigasztalta, hogy ne aggódjék, hogy más két leányka is szenved az intézetben hasonló bajban és azok már jobban vannak. Néhány nap múlva a gyermek anyira rosszul lett, hogy kórházba kellett szállítani. A kórházi orvos konstatálta, hogy a leányka ugyanabban a bajban szenved, amely miatt a kosarasasszonyoktól elcsábított gyermekek a kórházba kerültek. Az ügyvéd nem akarta elhinni ezt a dolgot és saját orvosát küldte a kórházba, ahol az megvizsgálta a gyermeket és megerősítette az orvos diagnózisát. A vádirat vége kéri az ügyességet, hogy kuttassa ki, hogy mi módon jutott a gyermek a csunya betegségbe. Kuttassa ki, hogy ki követte el a bűntettet. Ha pedig a gyermek az intézetben nem merénylőnek esett áldozatul, hanem csak elkapta valakitől a fertőző betegséget, akkor bánjanak el szigorúan az intézet vezetőségével, mely a gyermekek egészségét illetőleg a gondosság legelemibb szabályait se tartotta be.

Megszólt a dologban dr. *Vámos* Gyula, az intézet főorvosa az alábbi nyilatkozatában:

Tekintetes szerkesztőség! Egyes lapokban megjelent és a „Gyermekmenhelyet” érintő szenzációs közlemény valódi értékére szállítva az, hogy az intézetbe felvett leánygyermekek közül, akik elhagyatottak lévén s nem a legtisztább s leggondosabb otthoni állapotból kerülnek az intézet falai közé, valamelyik, az atyja által elvitt *Erdős Irenné* megállapított bajt (vulvitis), észrevétlen terjesztette a bentlakók között. E baj, mely még csecsemőknél is gyakori, leánygyermekre nagy mértékben ragályos s fehérműtök és egyéb használati eszközök által az együttlévő leánykára könnyen átterjedhet. Így kapta meg ezt a nevezett leányka is. A baj továbbterjedését megakadályozandó, a legszigorúbb óvintézkedések alkalmazottak s eddig azonban még csak egyetlen állapított meg a bántalom. Különbözőn az ügyesség által folytatott vizsgálat utján ki fog derülni a tényállás és annak jelentéktelensége.

Tisztelettel

Vámos Gyula,

intézeti főorvos.

— **Rendőri hírek.** *Kronstein* Zsigmond asztalos-segéd tegnap este a rakparttól a Dunába ugrott. A part mellett horgonyzó hajósok észrevették és még élve kimentették. A mentők első segítségben részesítették, aztán a *Rókusba* szállították. — Tegnap este betörők jártak dr. *Rosner* Aladár Teréz-kört 20-ik számú lakásában, ahonnan nagyobb összeget érv holmit elloptak. A kár nagyságát nem lehet megállapítani, mert *Kosner* vidéken nyaral.

— **Cigányzene-hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma este a Telefon Hírmondó mindazon előfizetői, kik az estét otthonukban töltik, kellemes szórakozásban részesülnek. Nyolc órától tizenegyig az Emke-kávéházban játszó cigánybanda zeneszámaival közvetíti a Telefon Hírmondó; ezen zenévitelt azonban a külföldi tözszerelátok felolvasásakor megszakítást szenved; valamint fél tíz órakor, amikor az est folyamán érkezett hírek és táviratok kerülnek felolvasásra.

A telefonos kisasszony.

Egy orosz mérnök oly készüléket talált fel, mely a telefonkezelésnél fölöslegessé teszi a telefonos kisasszonykat.

Telefonos kagyló-páron

Hangja lágy volt, mint az álom,
E csevegett, beszélgetett
Hozzám-hozzad, nekem-neked
S egész napon, méla lesen
A központban szerelmesen
Vagy kikapcsolt, vagy bekapcsolt.

Annai bűbáj, annyi kellem,
Mihát maradt, mint egy szellem,
Láthatatlan mielőttünk?
Álmokat hiába szöjtünk,
Szerelmesen, meghittén,
Ó amottan, én emittén,
Soha egymást nem láthatunk.

Rejtelmesen, sejtelmesen
A központban méla lesen,
Reggel, este, virradóra,
Várt a lányka csengő szóra;
S abban rejtett az ő volta:
Kikapcsolta, bekapcsolta
Reggel, délbén, éjjel, este.

Vége már a szép világnak,
Annai titkos, édes vágnak,
Mít a bájós ismeretlen,
Kivel annyit beszélgettem,
A szívembe oltott eddig,
Minden napon, keddtől-keddig
Hosszu esztendőkön által.

Nincsen szükség már a nőkre;
Ki-bekapcsolt erőkre;
S telefonnót csunyát, szépet
Kiszorították a gépek,
Nincs több telefonköltészet,
S a szerelmem is elvészett
Bájós ismeretlenemhez.

— 31.

FŐVÁROS

(*) **A szegény-ügy állapota.** A budapesti rendőrség érdekesen számol be a szegény-ügynek 1901. évi állapotáról, rendezési szempontból. Nagy gondot okoztak a rendőrségnek a minden téren mutatkozó munkahiány folytán, nemcsak a dologkerülők és munkára képtelenek, de maguk a munka nélkül levők is, akiknek személt a rendőrség tizenkétszere teszi.

A proletáriátus folyton terjed, a rendőrség észlelete szerint. 1901-ben csavargás miatt 12.923 bekísérés történt, koldulás miatt pedig 3472. A bekísérés csavargók közt 263 volt a munkára képtelenek száma, a koldusok között 479, tehát összesen 742 olyan ember, aki nem volt képes kenyerét munkával meg-

keresni. A dolgerülökre nézve a rendőrség kívánja, hogy állítsanak föl kényszer-dologházakat, mert a rendőri fogház és toloncház nem elégséges a sok csavargó és koldus befogadására. A munkátlanosok száma emelkedőben van, ami már azért is sok gondot okozott a rendőrségnek, mert több ízben vittek végre utcai tüntetéseket.

A rendőrség szerint a vagyon ellen irányuló bűnesetek számának az emelkedése kétségtelenül összefüggésben van a munka-hiány növekedésével.

SZÍNHÁZ, ZENE

Tűz a leánygimnáziumban. A Krisztinavárosi Szinkör előcsarnokába ma mindjárt a pénztárnyitástól kezdve nagy tömegekben tödült a közönség és szinte kapkodja a jegyeket az érdekesnek ígérkező bemutatóra. Zsuiolási megtelet nézőtér előtt gördült fel a függöny, hogy fellobbanjon a *Tűz a leánygimnáziumban*, az a tűz azonban elhamvasztotta a szelíben mutalkozó várakozást. *Serpette* Gastonnak ez a régi operette messze elmaradt a mai fejlettebb igények mögött. Az egész partitúra nem egyéb, mint elhasznált zenei fogásoknak értéketlen szövődése. Ez a fáradtan baktató muzsika és a hozzá méltó libretto, mely vásári ötletekből van összekeverve és az ásitásig elnyujtva, valósággal ránehazodott a Krecsányi operette-személyzetének kiváló képességeire. A derék szereplők minden erejüket megfeszítették, hogy megmenítsék a darabot, de hasztalanul. A közönség nagyon hüvös volt és, ha néha-néha tapsra hevült, az csak a színészek dicsőreles buzgalmanak szült. A játékot illető elismerésben *Perényi Margit, Kállay Lujza, Földi Frida, Isz Miklós, Mihályi Ernő, Sziklay Miklós és Ferenczy Frigyes* osztozkodtak.

Az első premér. Az Uránia Színház hónap, szombaton nyitja meg kapuit. fennállása óta a negyedik szezon. Ez alkalommal *Lovász János* és *Haranghy György* poétikus művét, *A delibábok hadját* mutatják be. A színház hús nézőtere, amelyet a nyári szünet alatt renováltak, minden kényelmet biztosít.

Műkedvelői előadás Balaton-Földváron. A kies balatoni fűrdőben, Balaton-Földváron az ideai atletikai játékok befejezésének megünneplésére műkedvelői előadás készül, amely számíthat az egész partvidék, sőt talán még azon túl érő körök érdeklődésére is. A műkedvelői előadás programjának egy része hangverseny lesz, amelyet gróf *Majláth József* rendez. Elő fogják adni továbbá a *Babotündér* című baletet, még pedig gyermekek fognak benne szerepelni. Ezt újabb *Csery Lajosné* rendezi. Végül elő fogják adni *Herzeg Ferencnek* műkedvelők számára írt ötfelvonásos darabját, *Jolánkát*, mely Balaton-Földvártól kerül először nyilvánosság elé. E darabot *Rákosi Jenő* fogja rendezni. Szerepelni fognak benne: *Andrássy Jenőné, Rauchbauer Misi* kisasszony, gróf *Széchenyi Viktor* és *Rákosi Gyula*. Az előadás Szent István napján lesz 1/2 7 órakor a balaton-földvári vendéglő nagytermében.

A városligeti nyári színházban. szombaton *Ujházi Ede* folytatja vendégszerelését a *Párisi szegények* című rendkívül érdekesített drámában. A közönség körében nagy az érdeklődés és a jegyekre már tömeges előjegyzések történtek.

Hangverseny Barlangligetén. A Magas Tátra alján lévő kies *Barlangliget* igazgatósága ugyancsak kitesz magáért, hogy a fűrdőző közönségnek szórakozást nyújtson. A napokban sikerült gyermekhangversenyt rendezett, 9-én pedig művészi színvonalu hangverseny szórakoztatta a fűrdő közönséget. A hangversenyen különösen kiűnt *Barber Franciska* énekművésznő és dr. *Szabó Sándorné*, aki már az országos zenekadémia hangversenyein is feltűntet kellett szép hangjával és értelmes, diszkrét előadásával. Ezutal *Mignon* románát és *tüköráriját* és *Meyer-Helmund Varásdalt* énekelte és minden egyes dalával zajos tapsot aratott. Közreműködtek még: dr. *Herz Sándorné* és *Wittchen Blanka* énekkel, *Tergina Margit* és *Tóth Karla* zongorajátékkal és *Nosz Ilonka* szavalattal. Az énekszámokat *Iványi Elza, Iványi Ilonka, Tergina Margit* és *Herz Armin* kísérték. Az egyes számok között sikerült előképek voltak, amelyeket *Nosz Gusztáv tanár* rendezett igen ügyesen. A hangversenyt tánc követte.

SPORT

Nemzetközi kerékpárversenyek. Az Olympia Sport-Egyesület alosztálya a Budapesti Versenypálya Szövetséggel oly megállapodásra jutott, hogy az augusztus hó 20. és 24-iki versenyeket, valamint a Szent István-díjat a nevezett egyesület fogja rendezni. Az augusztus 20-ikán délután 5 órakor tartandó kerékpárversenyen e szerint elődöntésre fog kerülni a Szent István-díj és Budapest Nagydíja, melyeket tavaly Bihary, hazánk legkitűnőbb bajnoka nyert meg. Az első versenynap sorrendje: Unnepi megnyitóverseny, Szent István-díj, Senior-verseny, Budapest Nagy-Díja, Kezddők versenye és augusztusi handicap. A versenyeken biztos induló a nálunk előnyösen ismert esz bajnok, *Jehlika* s az osztrák bajnok, *Reininger*.

A Magyar Uszó-Egyesület szépen sikerült versenyt rendezett a városligeti tavon. Jarvis, az angol világbajnokot nem láthattuk, mivel kötelezettsége másfelé szőlitotta s így az 1609 méteres verseny-nél nem mérkőzött Balatonival. Amilyen kondícióban a mi kiűnő bajnokunk ezt a nagy távolságot megtette, bizonyára méltó küzdelmet eredményezett volna. Versenysorrend:

I. 100 yard uszás Magyarország bajnokságáért, 1-ső Halmay, 2-dik Gráf Ödön.

II. 100 yard junior-uszás. 1-ső Spitz, 2-dik Olasz.

III. Ifjúsági verseny 50 yard. 1-ső Forgács, 2-dik Olasz.

IV. 1609 méteres uszás Magyarország bajnokságáért. Az első fordulónál Balatoni Károly 8 méterrel, a harmadiknál már 12 méterrel előzi meg a bécsi Orlikot, ki látván küzdelme hiábavalóságát, a versenyt feladja. 1-ső. Gráf 27 p 70 mp. Országos rekord. (Jarvis ugyanezen távolságot 24 perc alatt tette meg.) 2-ik. Kis Géza.

V. Hátország 100 yard: 1-ső Orlik (Bécs), 2-dik Lieblsch, 3-dik Pédey.

VI. Porszolt Gyula-émlékverseny 804.5 méter. Rendkívül érdekes küzdelem után, melyben majdnem mindég Halmay vezetett, 1-ső Balatoni, 2-dik Halmay, 3-dik Kis Géza.

VII. Ifjúsági verseny 500 yard. 1-ső Karikás, 2-dik Dula.

VIII. Handicap 200 yard. 1-ső Kis László, 2-dik Fried (Bécs).

IX. Melluszás 200 yard. Biegelbauer feladván a versenyt, 1-ső Fried (Bécs), 2-dik Pédey.

Kerékpáros-verseny. E hó 20-án és 24-én megtartandó kétnapos nemzetközi kerékpáros-versenyekre a rendező pálya-szövetségnek sikerült szerződnie Sievers francia világbajnokot és Heiny ismert hosszútáv-versenyzőket, kiknek legrosszabb ellenfele kedvelt hazai versenyzők, Gerger Ferenc lesz.

Nyári löversenyek.

— Első nap. —

Budapest, augusztus 15.

Délután félhárom órakor a Kerepesi-ut egyik mellékutcájának sarkán egy izgatott fiatalember állott. Aranyóráját nézegette aggodalmas arccal, aztán bosszusan mondta:

— Hallatlan! Már félhárom!

Azán mellénye gomblyukából szépen kikapcsolta csinos aranyláncát, tenyerében mérlegelte, újra megnézte az órát s még dultabb arccal libegte:

— Eről írna egyszer a sajtó!... Egy ilyen nagy város, mint Budapest s a zálogházak még délután háromnegyed háromkor sincsenek nyitva! Háromkor kezdődik a verseny... Künn persze nincsenek zálogházak!... Így gondoskodnak a közönségről!

Ez a kifakadás jellemzi a közhangulatot és a közállapotot. Mert rendezzenek versenyt a hónap elején, vagy legutóján, de ne tizenötödiken! Ekkor már és még nincs a fogadóközönségnek pénze s ezért nem volt ritka künn a versenyterén az ilyen párbeszéd, melylyel előrelátó ijak akarták jövőjüket biztosítani.

— Barátom! A negyedik verseny után valami fontos mondanivalóm lesz.

Mint a börtönelődösök mondják, a hangulat éppenséggel nem volt „szilárd” és még a favoritok is gyenge áron keltek. Megesett az is, hogy ketten nyitva fogadtak meg egy levat s mikor már lobbogott a zászló, indult el a megbízott a totalizátorház.

— De mért mész olyan lassan? — kiáltotta utána a társa...

— Talán sikerül elérnem, hogy lecsengenek!... hangzott a logikus megokolás.

Szomorú sóhajok szakadtak elő a letört keblekből s talán az egész meeting keservét zokogta el az a kis záporos, mely pont háromkor megeregett s egyszerre üresre mosta a tribün előtti teret. De az ég csakhamar megkönyörült a harmincas hely közönségén, kibújt a nap s birtelenében még ki is szőlitotta az átázott ruhákat.

De hiába csillogott napfény, a kedélyek busak és szomorupak maradtak, de ez nem is csoda, mert csapás csapást ért s ha be is jött favorit, alig fizetett kétszerest.

Két abszolút biztos versenye volt a mai napnak. Az első Midas, mely be is váltotta az érte remegő szívek minden reményét, a második Majoranna.

Maga tulajdonosa, Szemere Miklós is erősen lofogadta, állandó udvara szintén erősen beleéklődött a titkos tipbe s ismeretlen emberek suttozták egymásnak kissé bizalmas pillantással:

Majoranna... Majoranna holtbiztos...

Mit mondjunk többet? Sirt az egész versenyter, mikor a lovak beutottak. Majoranna nem volt első, Majoranna nem volt második, Majoranna nem volt harmadik: ... Galádul, hűtelenül és ravaszul becsapta az egész világot, sőt mi több, hálátlanul viselkedett gazdájával szemben is.

Szenzációja a mai napnak az Izaszatósági díj

volt. A mezőnynek talán legjobb lova nyerte meg *Jose S.* és mégis tizenháromszoros pénzt fizetett. Ez a kanca már számtalanszor okozott nagy meglepetést, sok pompás díjat vitt haza, de még se bizik benne senki s úgy fedezik fel esetről-esetre. Talentuma van, de nincs protekciója! Manapság pedig ez a fő.

Különben pedig közönség több is lehetett volna. Különösen a női nem volt igen gyengén képviselve s csak néhány sportlady s néhány professzionátus érdeklődőn volt jelen, kiknél nem az a fő, hogy ók lássák a löversenyt, hanem hogy a löverseny lássa őket. Ők egész délután küzdelemben vannak, bár sorsuk ma bizonyára igen szomorú volt, mert walkoverben járták körül a pályát.

A versenyek részletes eredménye:

I. **Dunai-díj.** Távolság 2400 méter. Díj 3000 korona. Aresin F. J. **Ugyanasa** (Koblicsek) első, Sobri (Bonta) második, Pázmán (Holmes) harmadik. Azután Mayor. Totalizátor: 10:81. Helyrefogadások: I. 50:94. II. 50:124.

II. **Handicap.** Távolság 1600 méter. Díj 3000 korona. Péchy Andor **Midása** (Taral) első, Count Niki (Vetter) második, Babám (Bullford S.) harmadik. Azután Petronell, Getrost, Gallium, Waterloo, Quitt, Esély és Bóna. Totalizátor: 10:16. Helyrefogadások: I. 50:62. II. 50:80. III. 50:112.

III. **Igazatósági-díj.** Tiszteletdíj 3000 korona értékben és 8000 korona az elsőnek, 1500 korona a másodiknak. Távolság 1500 méter. Brauchfeld L. **Rose** (Huxtable R.) első, Tűpörtyű (Slack) második, Cleo (Holmes) harmadik. Azután Olavigo, Kelongye, Kiss me, Topaze, Györgylovag, Garáda, Bergeret, Perlasz, Haiderose és Olympia. Totalizátor: 10:136. Helyrefogadások: I. 50:236. II. 50:244. III. 50:296.

IV. **Nyeretlen kétvések versenye.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Baskovich Ernő **Viglánya** (Taral) első, Orion (Russel) második, Cocain (Gray) harmadik, azután Matetch, Ingering, Ahasverus, Romano és Majoranna. Totalizátor: 10:73. Helyrefogadások: I. 50:114. II. 50:102 és III. 50:310.

V. **Kétvések eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Lossoczny Gy. **Zsiga bároja** (Smeja) első, Elég (Russel) második, Millay (Bonta) harmadik. Azután: Frater, Cset, Herzdam, Barbizon, Hamis, Floreal, Embrocation, Cocotte. Totalizátor: 10:51. Helyrefogadások: I. 50:80. II. 50:78. III. 50:112.

VI. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Degenfeld J. **Aranyosje** (Smeja) első, Kindus (Leiner) második, Tseherkessin (Koblicsek) harmadik. Azután Maestro, Spezi, Rózsa Lili, Peking. Totalizátor: 10:28. Helyrefogadások: I. 50:70. II. 50:134. III. 50:112.

VII. **Welter-handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Degenfeld J. **Royal Flushja** (Russel) első, Wunschmaid (Huxtable R.) második, Takaros (Bullford S.) harmadik. Azután Latourdie, Sardou, Heiena, Gyopár, Faix, Via Appia, My Lady, Amras, Babus, Tündököl és Fidibus. Totalizátor: 10:37. Helyrefogadások: I. 50:74. II. 50:84. III. 50:186.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Művészet.** A *Singer és Wolfner* kiadásában megjelenő *Művészet* című havi szemlének, amelyet *Lyka Károly* szerkeszt a mai jelent meg a negyedik száma. Zichy Mihály képeivel foglalkozik bővebben ez a szám szövegben és illusztrációkban, a műmélleket is Zichy Mihály *Rafacl és modellje* című képe.

TÁVIRATOK

Bécs, augusztus 15. Ma keresztelték meg Lipót Szalvátor főherceg újszülött leányát.

Gastón, augusztus 15. A román király tegnap kihaltatón fogadta *Wittek és Hartel* osztrák minisztereket és báró *Fejerváry* honvédelmi minisztert. *Wittek* miniszter ma Bécsbe utazott. *Eulenburg* herceg német nagykövét gyógyhasználatra ideérkezett.

London, augusztus 15. A *Daily Telegraph* jelenti *Kairó*ból e hó 14-éről, hogy ott három angol katona betegedett meg és kettő halt meg kolera következtében.

Konstantinápoly, augusztus 15. A nagyhatalmak képviselői ma tartják harmadik értekezését báró Caliceni, mint a diplomáciai kar doyenjének Libanon tartomány kormányzó állásának betöltése ügyében. A helyzet még nincs tisztázva, mert a konferencia *Teftik* basa külügyminiszternél még nincs kitűzve. Holnap lejár Naum basa eddigi kormányzó hivataloskodásának tartama, úgy, hogy Libanon tartomány kormányzata egy ideig vezető nélkül marad.

Konstantinápoly, augusztus 15. A Lorando és Tubini-féle követelések mára esedékes ötödik részletét nem fizették meg.

A svineműndei távirat.

Berlin, augusztus 15. A *Reichsanzeiger* teljesen agyonhallgatja *Vilmos* császár és a bajor régensherceg táviratait. Politikai körökben ezt arra magyarázzák, hogy a kancellár nem hajlandó a felelősséget elvállalni a császár táviratáért, ha az a birodalmi gyűlésben szóba kerül.

